

Газета Тернопільського національного економічного університету

Університетська Думка

ОСВІТА
ДЛЯ СВІТЛА
І СВІТУ!

Виходить з 28 жовтня 1994 року

№7 (470), 4 червня 2018 р.

Проект «Україна - Норвегія» «Перепідготовка і соціальна адаптація військовослужбовців та членів їх сімей в Україні!»

Спеціальний випуск газети ТНЕУ «Університетська думка»

ПРОЕКТ «УКРАЇНА-НОРВЕГІЯ»

«Перепідготовка і соціальна адаптація військовослужбовців та членів їх сімей в Україні»

Інформаційна довідка

Проект «Україна-Норвегія» реалізується з 2003 року. За п'ятнадцять років свого існування проект став один з наймасштабніших міжнародних проектів на території України.

Послугами проекту скористалися тисячі військовослужбовців та члени їх сімей.

Учасниками проекту стали провідні університети України та громадські організації ветеранів Збройних Сил України. У період 2003-2007 років проект фінансувався Міністерством оборони Норвегії, а з 2008 року – Міністерством закордонних справ Норвегії.

ДОВГОСТРОКОВА МЕТА ПРОЕКТУ -

зменшення впливу негативних соціальних наслідків економічних реформ та реформ оборонного сектору України для звільнених у запас військовослужбовців і членів їх сімей та сприяння розвитку співпраці між двома країнами.

ЗМІСТ ПРОЕКТУ:

- Вибір областей і міст України для організації заходів проекту;
- Вибір навчального закладу, на базі якого буде виконуватися проект професійної перепідготовки військовослужбовців та членів їх сімей, напрямків та спеціальностей перепідготовки;

- Вибір громадської організації і виконавців, відповідальних за організацію та ведення проекту на місцях;
- Комплектування навчальних груп за критеріями, встановленими норвезьким партнером проекту – Університетом Нурланда;
- Організація курсової перепідготовки слухачів за обраними спеціальностями в обсязі 500 академічних годин;
- Організація заходів з психологічної реабілітації учасників проекту;
- Організація заходів щодо сприяння у працевлаштуванні слухачів курсів і створенню підприємств малого (сімейного) бізнесу;
- Організація заходів з урочистого випуску слухачів з навчальних закладів України, видача їм свідоцтв державного зразка, дипломів та сертифікатів;
- Організація постійного моніторингу якості виконання проекту і соціологічних досліджень у середовищі військовослужбовців та членів їх сімей з метою вдосконалення технології їх соціальної адаптації;
- Виконання заходів з правової адаптації учасників проекту;
- Проведення інформаційної роботи у середовищі учасників проекту, колективах військових частин, військових комісаріатів та місцевих адміністрацій міст з метою популяризації проекту та залучення широкої громадськості для досягнення поставленої мети.

ЗАВДАННЯ ПРОЕКТУ:

- Підвищення професійної конкурентоспроможності військовослужбовців та членів їх сімей на ринку праці України шляхом організації їх професійної перепідготовки за напрямками і спеціальностями, що користуються попитом на ринку праці;
- Підвищення мотивації учасників цільової групи до активної соціальної адаптації в умовах громадянського суспільства з ринковою системою відносин шляхом організації заходів з психологічної реабілітації учасників проекту;
- Підвищення рівня добробуту сімей військовослужбовців шляхом їх працевлаштування на робочі місця, що максимально відповідають очікуванням військовослужбовців та членів їх сімей за рахунок проведення заходів щодо сприяння у працевлаштуванні слухачів курсів професійної перепідготовки;
- Розвиток підприємництва у середовищі військовослужбовців шляхом організації заходів, що сприятимуть відкриттю власної справи та сімейного бізнесу слухачами курсів;
- Розвиток співпраці між навчальними закладами України та Норвегії шляхом активного їх залучення до проекту і проведення спільних заходів за програмами освіти студентів та організації наукових досліджень.

ЗАБЕЗПЕЧИТИ СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ І ЧЛЕНАМ ЇХНІХ СІМЕЙ – головне завдання відділу соціальної політики Міністерства Оборони України!

Збройні сили України, згідно із Конституцією України, мають особливе завдання – обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність та недоторканність!

Чисельність Збройних сил України затверджується Верховною Радою України за поданням Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних сил України.

Безпосереднє військове керівництво Збройними силами України в мирний та воєнний час здійснює Головнокомандувач Збройних сил України, який є за посадою начальник Генерального штабу Збройних сил України, якого призначає і звільняє в установленому порядку Президент України.

Адміністративне та військово-політичне керівництво Збройними силами України здійснює Міністр оборони України.

Українська армія комплектується за рахунок призову громадян на військову службу та добровільного вступу на військову службу за контрактом.

Граничний вік перебування на військовій службі осіб рядового, сержантського та старшинського складу військової служби за контрактом – 45 років.

Проблема соціальної адаптації звільнених у запас або відставку військовослужбовців є гострою для більшості країн, які мають відносно велику армію.

Що чекає звільнених у запас військовослужбовців в Україні; хто допомагає їм адаптуватися до сучасних реалій; чи є можливості у колишніх військовослужбовців оволодіти новим фахом; зокрема, про важливість програм соціальної адаптації звільнених у запас військовослужбовців –

розповідає начальник відділу соціальної політики Міністерства Оборони України, полковник запасу Сергій Анатолійович Кучеренко, який взяв участь в урочистому відкритті курсів професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців Збройних сил України та членів їх сімей, які з 2014 року реалізуються у Тернопільському національному економічному університеті в рамках Проекту «Україна – Норвегія».

виступав на військовій службі 18-20 років, що, в свою чергу, не надає їм права на військову пенсію.

Військовослужбовцям для того, щоби змінити напрям своєї трудової діяльності, необхідно спочатку адаптуватися до нових умов життя. Виникають психологічні проблеми, з якими стикаються військовослужбовці, звільнені у запас. Для кожного вони індивідуальні, але є і одна спільна риса: військовослужбовці, які звикли до субординації, підпорядкування та наказів, дуже гостро сприймають цивільний порядок речей. Відтак завдання відділу соціальної політики Міністерства оборони України полягають у виконанні однієї з основних функцій Міністерства оборони України – ми маємо забезпечити соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей;

Починаючи з 2014 року, всі зусилля відділу були спрямовані на створення умов для проходження військовослужбовцями служби у Збройних силах України в умовах особливого періоду. Ми працювали над низкою нормативно-правових актів, які створювали умови вступу громадян на військову службу, особливо за призивом під час мобілізації на особливий період. Маємо добрі результати і навіть маємо чим пишатися у цій сфері. Наприклад, нами було розроблено Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в АТО, забезпеченні її проведення, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 413.

(Закінчення на 4-й стор.)

- Сергію Анатолійовичу, згідно із Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», усі звільнені у запас військовослужбовці мають право на соціальну адаптацію. Скажіть, будь ласка, з якими труднощами стикаються особи, які свого часу обрали фах – бути захисником? Яке завдання відділу соціальної політики Міністерства Оборони України?

- Держава забезпечує соціальну та професійну адаптацію військовослужбовців, які звільняються у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, за станом здоров'я, а також військовослужбовців строкової військової служби, які до призову на строкову військову службу не були працевлаштовані, в разі відповідного звернення зазначених осіб. У разі необхідності соціальну та професійну адаптацію проходять також члени сімей військовослужбовців за їх зверненням.

Військовослужбовцям, які мають виступати на військовій службі не менше 10 років та позитивні службові характеристики, дозволяється, починаючи з 1 січня 2005 року, протягом останнього року перед звільненням з військової служби проходити професійну перепідготовку (тривалістю не менше 500 годин), без стягнення з них платні за навчання та із збереженням забезпечення усіма видами забезпечення в порядку та на умовах, які визначаються Міністерством оборони України, у центрах перепідготовки та працевлаштування всіх форм власності за рахунок службового часу. Особливої уваги потребують особи, які звільняються з військової служби за контрактом рядового, сержантського та старшинського складу, оскільки граничний вік їхнього перебування на військовій службі становить 45 років. Переважна більшість таких осіб має

ЗАБЕЗПЕЧИТИ СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ І ЧЛЕНАМ ЇХНІХ СІМЕЙ – ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ ВІДДІЛУ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ!

(Закінчення. Початок на 3-й стор.)

- Сергію Анатолійовичу, скажіть, будь ласка, з якими питаннями найчастіше звертаються до Вас звільнені у запас військовослужбовці?

- Звільнені у запас військовослужбовці найчастіше звертаються до нас за встановленням відповідних статусів. Коли визначений відповідний правовий статус – або військовослужбовця, або члена сім'ї військовослужбовця, - звідси починаються соціальні гарантії і, крок за кроком, починається їхня реалізація – впровадження у життя. Міністерство оборони України має право визначати статус учасника бойових дій та ветерана військової служби разом з іншими силовими структурами. Міністерство соціальної політики наділене правом визначати статус інваліда війни, учасника війни і особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії і соціальний захист».

- Чи має ввірений Вам відділ додаткові обов'язки стосовно соціальної адаптації військовослужбовців?

- Соціальна адаптація військовослужбовців це не додаткові обов'язки, це наші штатні обов'язки – ми забезпечуємо соціальні гарантії військовослужбовців і членів сімей військовослужбовців. У першу чергу членів сімей військовослужбовців, які заступили під час проходження військової служби, під час виконання обов'язків військової служби. Проте, головним у цій сфері є Міністерство соціальної політики України, а Міноборони – заінтересований центральний орган виконавчої влади.

Ми, реалізуючи свої завдання, у тісній співпраці, проводимо відповідну роботу із Міністерством соціальної політики та із відповідними його регіональними органами. Вагомий результат нашої співпраці – це, перш за все, статус. Коли людина отримує відповідний статус, тоді вона отримує відповідні компенсації згідно із Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей». Також ми забезпечуємо соціальний діалог Міністерства оборони України з працівниками Збройних сил України.

Крім того, з метою працевлаштування звільнених у запас військовослужбовців, нами налагоджена співпраця із Державною службою зайнятості населення України. Також ми реалізуємо спільні проекти у відповідних сферах.

- Сергію Анатолійовичу, з 2003 року в Україні діє Проект «Україна-Норвегія», яким, як сказав Президент Міжнародного благодійного фонду «Міжнародний Фонд Соціальної Адаптації»

Володимир Сергійович Рубцов, уже скористалися понад сім тисяч звільнених у запас військовослужбовців та члени їхніх сімей. Співпраця очевидна. Скажіть, будь ласка, які завдання ставить Королівство Норвегія перед Міністерством Оборони України?

- Міністерство оборони України дякує Проекту «Україна-Норвегія» і Тернопільському національному економічному університетові в особі ректора Андрія Ігоровича Крисоватого за надану можливість українським військовослужбовцям самореалізуватися, що є дуже важливим у реаліях сьогодення.

Відрядно, що до реалізації Проекту долучилися органи виконавчої влади як Тернопільська обласна державна адміністрація, із якою сьогодні було підписано Меморандум про співпрацю між Тернопільською обласною державною адміністрацією, Тернопільським національним економічним університетом та Міжнародним благодійним фондом «Міжнародний фонд соціальної адаптації» для розвитку міжнародних відносин між українськими і норвезькими установами у напрямках: освіти, науки, досліджень і бізнес-партнерства. Надаючи можливість військовослужбовцям та членам їх сімей оволодіти новим фахом, ми відкриваємо перед ними нову сторінку у житті, де кожен може відчувати, що він не сам і що у нього попереду ще багато власних відкриттів і звершень. Водночас Королівство Норвегія ставить питання про спільне фінансування заходів із соціальної адаптації.

- Яке основне завдання стоїть зараз перед Міністерством Оборони України?

-Одне із основних завдань Міністерства оборони України – це виконати настанови Президента України: укомплектувати військові частини і підрозділи свідомими і патріотичними військовослужбовцями. Ми створюємо умови, щоби громадяни свідомо вступали на військову службу. Але для того, щоби громадянин зробив вибір в наш бік, ми повинні створити умови, які мають перекопати його, що він потрібний саме у Збройних силах України, і що йому буде за це гідна і достойна подяка від держави. Маємо уже конкретні результати. Перш за все, уже рік, як ми зробили гідним грошове забезпечення. Ми суттєво збільшили виплати особам, які беруть участь в антитерористичній операції, відповідно до умов виконання обов'язків військової служби у відповідних районах АТО.

Плануємо в першій половині 2017 року запровадити компенсацію за піднятом жилих приміщень для військовослужбовців рядового, сержантського та старшинського складу військової служби за контрактом. Наразі така компенсація виплачується тільки офіцерам.

-Дякую Вам, Сергію Анатолійовичу, за розмову і сподіваюся, що усі закони-напрямкування-заходи-плани-проекти, задіяні для захисту військовослужбовців та їх соціальної адаптації після звільнення з військової служби, сприятимуть зміцненню Збройних сил України до такого рівня, що невдовзі настане у нашій державі довгоочікуваний мир і надалі більше ніхто ніколи навіть думкою не наважиться зазіхнути на країну із гордим іменням Україна.

Розмовляла головний редактор газети ТНЕУ «Університетська думка»

Марія Баліцька, член Національної спілки журналістів України
Фото Відділу інформації та зв'язків з громадськістю ТНЕУ

ФотоРозповіді...

**ПРОЕКТ «УКРАЇНА-НОРВЕГІЯ»
«Перепідготовка і соціальна адаптація військовослужбовців та членів їх сімей в Україні»: справи конкретні!**

Вручення дипломів слухачам програми перепідготовки за проектом «Україна – Норвегія» –

це завжди хвилюючий момент. Пишаємося тим, що мали можливість спілкуватися, ділитися досвідом з військовослужбовцями та членами їх сімей, які стали частиною нашої університетської родини. Проект показав, що підтримка цієї категорії людей є одним з пріоритетних напрямів діяльності освітянської спільноти та норвезьких колег. Завдячуючи Міжнародному Фонду Соціальної Адаптації? ми спільно робимо дуже важливу справу – допомагаємо реалізувати себе людям, які є гордістю нашої держави (див. фото):

Лекції слухачам проекту «Україна-Норвегія» від представника з Королівства Норвегія

У рамках реалізації програми з перепідготовки військовослужбовців, звільнених в запас, та членів їхніх сімей (проект «Україна-Норвегія») 23-24 березня 2018 р. цикл лекційних занять з питань інноваційного підприємництва прочитала представник з Королівства Норвегія, дипломований фахівець у сфері інноваційного розвитку Lana Berglund.

На фото (внизу - розпочали роботу учасники Третього симпозиуму «Україно-Норвезьке співробітництво: освіта, дослідження та бізнес».

ЗАХИЩАТИ УКРАЇНУ І БУТИ ЗАХИЩЕНИМИ ДЕРЖАВОЮ, такі питання хвилюють нині звільнених у запас військовослужбовців...

Є така мрія – бути захисником...

Є така професія – захищати Україну.

У мирний час військова виправка, мундир, військові навчання, високі оклади, вагоме соціальне забезпечення після виходу на пенсію та інші численні переваги виглядали так романтично, що юнаки та й дівчата масово вступали у вищі навчальні заклади України, які підпорядковані, зокрема, Збройним Силам України.

Але в Україну прийшла війна...

Масова мобілізація громадян України заради захисту держави від агресії нападників збільшила кількість звільнених у запас військовослужбовців. І виникло питання адаптації до мирного життя вчорашніх бійців, які уже самі були вимушені стріляти у ворога, бачили смерть побратимів, мають поранення, були у ворожому полоні, хоронили побратимів...

У Тернопільському національному економічному університеті, в рамках реалізації проекту «Україна – Норвегія», що фінансується Міністерством закордонних справ Королівства Норвегія, безпосереднім партнером проекту з норвезького боку є університет Норд та Міжнародний благодійний фонд «Міжнародний Фонд Соціальної Адаптації» (Україна), – уже кілька років поспіль діють курси перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців та членів їхніх сімей.

28 лютого 2018 року відбулося офіційне відкриття весняного семестру курсів для групи слухачів, серед яких звільнені в запас військовослужбовці, учасники АТО, члени їхніх сімей.

Вітаючи студентів, які пройшли дорогами війни, і ректор Тернопільського національного економічного університету, доктор економічних наук, професор Андрій Ігорович Крисоватий, і голова Тернопільської обласної державної адміністрації Степан Степанович Барна, і заступник командира 44 окремої артилерійської бригади з морально-психологічного забезпечення Володимир Віталійович Затурський висловлювали сподівання, що отримані економічні знання стануть не лише запорукою подальшого успіху слухачів курсів на шляху самореалізації, а й сприятимуть їм у відкритті приватних справ чи в утвердженні-вдосконаленні уже діючого власного бізнесу і навіть створити нові робочі місця для незайнятого населення краю, і допоможе у цьому актуальна і затребувана на сучасному ринку...

Актуально!

ЗАХИЩАТИ УКРАЇНУ І БУТИ ЗАХИЩЕНИМИ ДЕРЖАВОЮ, такі питання хвилюють нині звільнених у запас військовослужбовців...

(Закінчення. Початок на 6-й стор.)

Про мету, зміст та завдання проекту, особливості навчання, про те як будуть проходити лекції зарубіжних викладачів, бізнес-тренінги підприємців-практиків, топ-менеджерів, провідних науковців університету розповіла слухачам курсів директор Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій ТНЕУ Оксана МIRONІВНА Десятнюк. Потім присутні переглянули відеофільми про проект «Україна – Норвегія», про саме Королівство Норвегія, зацікавлено слухали відео-враження слухачів, які свого часу уже закінчили курси перепідготовки.

Через три місяці свої враження від навчання розкажуть нинішні слухачі курсів... А поки що вони отримали посвідчення, які дають їм право скористатися фондами електронної бібліотеки нашого університету та бібліотеки ім. Л. Каніщенка, використовувати можливості лінгафонних кабінетів, комп'ютерних лабораторій, а також зміцнювати здоров'я та підтримувати військову виправку у спортзалах та майданчиках ТНЕУ.

Мені вдалося поспілкуватися із звільненими у запас військовослужбовцями, які стали слухачами курсів перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців та членів їхніх сімей спеціальністю «Підприємництво» і запитати, чого вони очікують для себе від проекту.

- Сподіваюся, що під час навчання за даним проектом я отримаю для себе нові – економічні знання, які допоможуть мені у подальшому самореалізуватися, – зізнався В.В.Варгатюк.

Інформаційна довідка:

Віктор Володимирович ВАРГАТЮК – тернопільчанин, який закінчив Гуштинську дев'ятирічку на Борщівщині, опісля здобув фах кухара-кондитера у Галицькому коледжі; у 2014 році був призваний служити в Збройних Силах України, має нагороди і відзнаки, зокрема від громадських організацій...

Про війну, як правдивий розвідник, говорить неохоче... Зате радісно згадує, як готував військовим побратимам бараболі зі смаженими білими грибами, як любить придумувати страви з м'яса і охоче ліпить вареники...

Олег Борисович ХУДИЙ до участі у війні уже мав свою приватну справу – займався будівельними матеріалами...

Проїшов пекло війни – від Луганська до Рубіжного...
Зараз – демобілізований...

- Я прийшов на навчання до Тернопільського національного економічного університету – щоби отримати сучасні економічні знання, які допоможуть мені краще орієнтуватися і на ринку праці, і на бізнес-ринку, адже довкола усе постійно змінюється, ніщо не стоїть на місці... А людина-бізнесмен повинна бути креативною і постійно тримати руку на пульсі життя, стати господарем своєї справи, - мовив на прощання О.Б.Худий.

Божа справа: бути військовим і захищати рідний край, народ, Україну. **Людські справи:** звільнившись у запас, військовослужбовці прагнуть відчувати себе захищеними державою. Збройні Сили України мають чимало програм захисту звільнених у запас військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Долучився до цієї благородної справи і Тернопільський національний економічний університет, у якому на курсах перепідготовки, в рамках реалізації проекту «Україна – Норвегія», допомагають звільненим у запас військовослужбовцям та членам їхніх сімей опанувати новий фах, знайти нових друзів, відкритися світові для повноти радості життя і надати жити корисним собі, сім'ї, краю, людям, державі Україна.

Марія Баліцька,
головний редактор газети ТНЕУ
«Університетська думка»

**Шукаємо щастя по країнах, століттях, а воно скрізь і завжди з нами; як риба в воді, так і ми в ньому...
ЩАСТЯ схоже до сонячного саява — відхилили лише вхід у ДУШУ свою. Григорій Сковорода**

ЗА ВСЕ ДІЙСНО ВАЖЛИВЕ ПЛАТЯТЬ ШМАТОЧКАМИ ДУШІ!

Актуальне інтерв'ю

коли наша держава жила мирним життям, і військовослужбовці здійснювали військові навчання на макетах... Спілкуючись із звільненими у запас військовослужбовцями, зрозуміла, що не кожен військовозобов'язаний здатний вистріляти в рухомій макет людини... Але коли до України прийшла біда, і військові та добровольці змушені були реально, зі зброєю в руках, відстоювати цілісність території держави в зоні антитерористичних дій, яка, фактично, переросла у російсько-українську війну. А на війні – на превеликий жаль, як на війні...

Хтось із великих сказав, що це тільки здається, що за все платять грошима, бо, фактично, за все дійсно важливе платять шматочками душі! Адаже військові атаки залишаються на полі бою, а наслідки морально-психологічних атак упродовж подальшого життя роз'їдають душі тих, хто вижив сам, але бачив смерть в обличчя; кому доводилося на полі бою збирати окремі частини тіла побратимів; хто замість власних рук чи ніг має протези і заново пробує навчитися жити і бути корисним суспільству... І ось на такому етапі життя людини потрібен висококваліфікований психолог – як лікар, який шукає особливий дотик до збольованої душі... Особисто у такій дотик до душі називають дотиком довіри!

Саме про це та інші наша розмова із доцентом кафедри психології і соціальної роботи ЮФ ТНЕУ, кандидатом педагогічних наук, психологом Елеонорою Яценко.

- Елеоноро Михайлівно, другим пунктом серед завдань проекту «Україна – Норвегія» є «Психологічна адаптація учасників проекту з метою підвищення їх мотивації до активної соціальної адаптації в громадянське суспільство з ринковою системою відносин». Розкажіть, будь ласка, про соціально-психологічну адаптацію слухачів проекту і які найскладніші проблеми виникають у звільнених у запас військовослужбовців?

- Соціально-психологічна адаптація – це пристосування до нового соціального середовища, включення в систему професійних міжособистісних зв'язків та стосунків, засвоєння нових соціальних ролей, норм поведінки, групових норм та цінностей, ідентифікація себе з професійною групою. Найбільшу складність у звільнених у запас військовослужбовців викликає проблема включення в систему існуючих міжособистісних стосунків.

- У чому полягає суть завдання психологічного супроводу проекту «Україна-Норвегія»?

- Завданнями психологічного супроводу є: індивідуальне консультування, спрямоване на допомогу у засвоєнні норм соціальної та професійної поведінки, попередження можливих наслідків їх порушень; підтримка у вирішенні конфліктних ситуацій, що обумовлені невиконанням групових норм поведінки; розвиток почуття соціальної захищеності, актуалізації резервних можливостей спеціаліста; надання необхідної інформації про нову для військовослужбовця, звільненого в запас, соціальну ситуацію розвитку, норми поведінки та цінності; психологічна підтримка, формування позитивної думки оточуючих про себе, зміни існуючої негативної оцінки.

- Як конкретно здійснюється соціально-психологічна адаптація військовослужбовців, звільнених в запас, учасників АТО та членів їхніх сімей?

- Соціально-психологічна адаптація військовослужбовців, звільнених в запас, учасників АТО та членів їхніх сімей реалізується в комплексній системі впливу, що складається з багатьох взаємопов'язаних компонентів, зокрема: діагностики соціально-психологічних проблем; психологічного консультування з питань успішної соціально-психологічної адаптації до трудової діяльності, вирішення особистісних і сімейних проблем; психокорекційної та психотерапевтичної роботи; психологічної реабілітації; професійно-психологічної підготовки, яка включає низку необхідних тренінгів, зокрема, комунікативного та зняття емоційної напруги, підвищення самооцінки та впевненості в собі, особистісного зростання.

- З яким запитанням найчастіше звертаються до Вас слухачі проекту «Україна – Норвегія»?

- Слухачів хвилюють і порушення сну, і тривожність, і нічні жахіття, і депресія, і проблеми в сім'ї, і страхи, і посттравматичний стресовий розлад, у деякого виникали думки про суїцид, дехто втрачав інтерес до соціального життя...

- Великий український філософ Григорій Сковорода стверджував: «Так само як боязкі люди, захворівши під час плавання на морську хворобу, гадають, що вони почуватимуть себе краще, коли з великого судна пересядуть до невеличкого човна, але нічого сим не досягають, бо разом з собою переносять жовч і страх, – так і життєві зміни не усувають з душі того, що завдає прикрасі і непокоїть». Елеоноро Михайлівно, скажіть, будь ласка, з чого починає спілкування із збольеними, подеколи навіть роз'ятреними душами, як підбираєте потрібні слова до бійців, які бачили в очі смерть, пізнали зраду, наповнилися розчаруваннями, були поранені фізично, як допомагаєте їм усувати з душі те, що завдає їм прикрасі і непокоїть?

- Саме отут і починається безпосередня робота психолога... Усе залежить від того, як він уміє застосовувати свої професійні вміння і навички для встановлення першого контакту, а вже потім іде обгово-

рення того, що особа бажала би змінити, і як я, як психолог, можу допомогти їй у цьому. У спілкуванні є розмежування чітких ролей мене, як консультанта, і особи, як клієнта, далі слідує розробка плану дій... І я завжди дякую Богу, коли можу допомогти збольеній душі.

- Елеоноро Михайлівно, і Вам Бог віддячить за Вашу милосердну працю... Маєте знати, що слухачі проекту уже дуже схвально відгукувалися про діагностичний семінар-тренінг, який Ви провели для них... Розкажіть, будь ласка, у чому ж полягає його мета?

- Дякую за приємні слова. Мета діагностичного семінару-тренінгу полягала у визначенні професійної спрямованості та здібностей до ведення бізнесу, необхідних якостей особистості успішного підприємця, а також спрямовувалася на підвищення внутрішньої мотивації до започаткування власної справи й рівня поінформованості щодо психологічних аспектів підприємницької діяльності. У процесі семінару-тренінгу увага слухачів концентрувалася на усвідомленні власних резервів, що можуть виступати як підтримки для майбутнього приватного підприємця та допомогти у створенні перспективного бізнес-плану у подальшому професійному розвитку.

- Погляд показує силу душі, – так написав у своїй книжці «Алхімік» один із моїх улюблених письменників-сучасників талановитий Пауло Коельо, з яким мала щастя познайомитися саме 15 років тому у Львові на книжковому форумі... Елеоноро Михайлівно, мабуть, проектом передбачені й культурні програми для слухачів, де можна звеселити погляд і підсилити силу душі...

- Участь у проекті «Україна-Норвегія» надає можливість слухачам не лише навчатися, але й відвідувати концерти, театри, різноманітні соціальні, спортивні заходи, майстер-класи, тренінги, здійснювати еко-тури. Зокрема, багато емоцій та дискусій викликала вистава «Фараони», на якій побували учасники проекту. Як вважають арт-терапевти, театр допомагає замислитися і переосмислити, здавалося б, звичні речі та подивитися навіть на свою проблему з іншого боку.

Відрядно, що організатори проекту «Україна-Норвегія» конкретними справами показують, як в цілому проводиться професійна перепідготовка звільнених у запас військовослужбовців Збройних Сил України та інших силових структур, членів їх сімей та психологічна адаптація учасників проекту з метою підвищення їх мотивації до активної соціальної адаптації в громадянське суспільство з ринковою системою відносин зокрема.

Марія Балицька,
головний редактор газети ТНЕУ «Університетська думка»,
член Національної спілки журналістів України